

Pamela Smits, cello

Tobias Borsboom, piano

Programma 1: 'Serenades of Mother Russia'

Romantische muziek van componisten uit Rusland, die ondanks de buiten de Russische landgrenzen verkregen inspiratie onmiskenbaar in hun moedertong geschreven zijn.

De serenades van Nikolai Rimsky-Korsakov en Alexander Glazoenov kijkt als het ware terug naar een tijdperk waar de adel regeerde. Overblijfsels van de innemende en sierlijke stijl van het aristocratische verleden van Rusland. Verleden en toekomst smelten als het ware samen in de werken van Sergei Prokofjev en Igor Stravinsky, want wat hebben de Britse William Shakespeare en de oude kunstvorm van de Italiaanse commedia dell'arte met de grote 20ste eeuwse Russische componisten te maken..? Stravinsky's Suite Italienne is een bewerking door de componist, in samenwerking met de grote Russisch cellist Gregor Piatigorski, van thema's uit zijn ballet Pulcinella. Stravinsky baseerde zijn ballet Pulcinella op een personage, genaamd Pulcinella, uit een 18de eeuws Napolitaans Commedia dell'arte toneelstuk. Pulcinella wordt vaak beschouwd als het eerste werk uit Stravinsky's neoklassieke periode en is geschreven in een barokstijl met de charme, humor en romantiek van de Commedia dell'arte. *"Pulcinella was mijn ontdekking van het verleden, de verschijning waardoor mijn latere werk mogelijk werd."* aldus Stravinsky. De cellosonate van Sergei Rachmaninov, behoort tot de eerste composities die ontstonden na 3 jaar van zware depressiviteit en waarin Rachmaninov vrijwel niets schreef. Dit was het directe gevolg van de vernietigende kritiek op zijn 1ste symfonie door componist en criticus César Cui: *'Indien er in de Hel een conservatorium zou zijn, en een van de getalenteerde leerlingen een opdracht krijgt een symfonie te schrijven gebaseerd op de 10 plagen van Egypte, dan zou Rachmaninov de opdracht voortreffelijk vervuld hebben, en de inwoners van de Hel in verrukking brengen.'* Oei! De symfonie is tijdens zijn leven nooit meer gespeeld. De dirigent en componist Glazoenov had naar verluid veel te diep in het glaasje gekeken en er een knoeiboel van gemaakt. Pas jaren later hervond Rachmaninov zijn creatieve levensvreugde na een intense hypno-behandeling van de psycholoog Dr. Nikolai Dahl. Wat toen uit zijn pen vloeide was de hoog-romantische cellosonate, zijn laatste kamermuziekstuk en één van de belangrijkste cellowerken van de 20e eeuw.

N. Rimsky-Korsakov

Sérénade opus 37

S. Prokofjev

Dance of the Knight, uit het ballet Romeo en Juliet

I. Stravinsky

Suite Italienne (arr. Piatigorsky)

A. Glazoenov

Sérénade espagnole, opus 20

S. Rachmaninov

Sonate voor cello en piano

Programma 2: 'Love and Death'

Veel van de mooiste muziek dankt zijn oorsprong aan twee hoekstenen van het leven: liefde en dood. Vaak zijn ze met elkaar verweven en ook veel gebruikt als inspiratiebron.

Dit programma leidt van eenvoudig muzikaal geflirt tot werken die reiken aan de diepste lagen van gevoelens uit een heel leven.

In Mozart's 'Ein Mädchen oder Weibchen zingt Papageno over zijn verlangen naar de liefde van een meisje of vrouw. Beethoven bewonderde Mozart enorm, en zoals we van ooggetuigen weten was Beethoven een fantastische pianist en een groot improvisator. Dit is goed te horen in deze briljante variaties, die ook soms schalks en ontroerend zijn. De Arpeggione sonate componeerde Schubert oorspronkelijk voor het 6-snarige instrument Arpeggione, ook wel 'guitarre d'amour' genoemd. De arpeggione bleek een eendagsvlieg, maar de cellisten zijn erg dankbaar voor dit meesterwerk. Schubert's muziek is altijd doordrenkt met een ontroerende mix van verdriet en vreugde (net als Schuberts eigen leven) en hij weet de luisteraar te ontroeren op een manier zoals geen andere componist dat kan. Ondanks de reputatie van Franz Liszt als misschien wel de grootste virtuoos aller tijden, heeft virtuositeit weinig plaats in de 2 werken hier op het programma. De dramatische aard van Liszt de performer, gecombineerd met de introspectie van de oude Abbé is echter sterk aanwezig. Zijn 'vergeten romance' is een klein juweeltje die Liszt later ook voor de combinatie cello/piano schreef. De 'La lugubre gondola' voor piano solo schreef hij nadat -op bezoek bij schoonzoon Richard Wagner in Venetië- hij een voorgevoel kreeg dat Wagner daar zou komen te overlijden. Toen 2 maanden later dat ook daadwerkelijk gebeurde en Wagner's lichaam in een rouwgondel door de grachten van Venetië werd vervoerd, schreef Liszt de versie voor cello en piano. Het is muziek met een diepe persoonlijke emotie waarbij je de doodsklokken, het klotsen van het water tegen de gondel en het bedroefde gejammer van de omstanders bijna kunt aanraken. De beroemde Catalaanse cellist Gaspar Cassadó schreef het flamboyante spektakelstuk Requiebros, wat de overtreffende trap van 'flirterig complimentje' betekent. Frederic Chopin, vaak de geniale dichter van de piano genoemd, schreef slechts 9 stukken voor een ander instrument (en piano), waarvan 3 voor cello. De altijd al fragiele Chopin schreef zijn monumentale sonate voor cello en piano toen hij ernstig ziek van de tuberculose was. Dit stuk was het laatste grote werk dat hij voor zijn dood schreef, en ook het laatste wat hij in het openbaar speelde samen met cellist en vriend Auguste Franchomme. De sonate is adembenemend poëtisch, charmant en met van het begin tot het einde een briljante diepe expressie.

L. van Beethoven	12 Variaties in F groot op "Ein Mädchen oder Weibchen" uit Mozart's opera Die Zauberflöte.
F. Schubert	Arpeggione sonate in a, D 821
F. Liszt	Romance Oubliée, S132
G. Cassadó	Requiebros

F. Liszt	La lugubre gondola, S 134
F. Chopin	Sonate in g opus 65

Programma 3: 'Bohemian Rhapsody'

Wat maakt zoveel Tsjechische muziek zo onweerstaanbaar? Is het de charme van het onschuldige en verwonderde innerlijke kind? Of de sprookjesachtige- en spookachtige sferen en de spirit van dans, volksverhalen en –melodieën die overal hoorbaar zijn..

L. Janáček	Pohádka (sprookje)
B. Martinů	Rossini variaties
A. Dvořák	Waldesruhe uit de Bohemian Forrest
A. Dvořák	Rondo in g opus 94

J. Suk	Ballade en Serenade opus 3
A. Dvořák	Polonaise in A B.94
B. Martinů	Sonate nr. 1

Programma 4: 'Apprenti et Maître'

Saint-Saëns was de leraar van Fauré, die weer de leraar was van Ravel, Boulanger en Enescu. Geworteld in de traditie, uitgezet door Saint-Saëns, is elke leerling zijn eigen meester geworden. Jiddische gebedszangen, flonkerende sterren aan de weemoedige Parijse hemel; Pamela en Tobias zullen jullie meenemen in hun verhaal. Een programma vol gevoelige zangerigheid en speelse virtuositeit.

C. Saint-Saëns	Sonate nr. 1 in c opus 32
G. Fauré	Romance in A opus 69
M. Ravel	Deux mélodies hébraïques

N. Boulanger	Trois pièces
G. Fauré	Sonate nr. 2 in g opus 117
G. Enescu	Nocturne en Saltarello